Modern Ophthalmology

WAARNEMING

VAN EENE

ONTBINDING

DER

CRIJSTALVOGTEN,

NA DEN DOOD ONDERZOGT IN DE OOGEN VAN ZEKERE

WEDUWE;

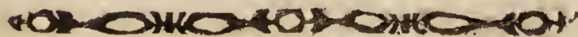
In eene der Godshuisen der Stad Amsterdam Overleden.

WAARBIJ GEVOEGD ZIJN EENIGE AANMERKINGEN OVER DEZELVE,

DOOR

F. BUCHNER,

OOG- EN STADS-BREUKMEESTER, TE AMSTERDAM.

Te AMSTERDAM, bij
M. SCHALEKAMP,
1801.

WAARNEMING

VAN EENE

ONTBINDING

DER

CRIJSTALVOGTEN.

Nu ruim tien jaaren geleden, opereerde ik, door de depressie, of neêrdrukking, aan eene zekere Vrouw, 70 jaaren oud, twee zilverglasige cataracten, met dit voor haar en mij zo aangenaam gevolg, dat zij met den twaalfden dag na de operatie reeds weêr de ſtraat bezogt, alles zag, zelfs toen reeds, door behulp van een Blok-bril, een draad in een fijne naald ſtak; niet één toeval, zelfs niet de gewoone ontſteking, hadt zig naa dezelve vertoond.

Niet lange na deze bewerking gaf ik mijne Verhandeling in het licht, *over de voortreffelijkheid van de Operatie der Cataract, volgens de manier der Ouden, verbeterd door* P. POTT; en nam van toen af het besluit om deze Vrouw gade te slaan, ten einde gelegenheid te krijgen, bij haar afsterven, haare oogen, mij daar toe van haare zijde verlof geevende, na te zien, en dus de ontbinding der Cataracten door twee proeven nader te bevestigen, als ook den staat der Oogen, in dewelke deze Operatie gedaan was.

Ruim tien jaaren na de operatie stierf zij; en ik mogt in waarheid hoopen dat deze proeven, voldeeden dezelven aan mijne verwagting, juist die zijn zouden, die de uitmuntende DU PUI, in zijne *Verhandeling over de Ontbinding der verduisterde Lens-Crijstallina* (*), verlangde, als hij zegt: „wanneer eenmaal deze ontbinding des Crijstal„vogts, door meerdere Waarnemingen, als een „bevestigd leerstuk in de Geneeskunst zal „aangenomen zijn, de voordeelen dezer be„wer-

(*) Zie Haarlemsche Maatschappij, het XXI. Deel pag. 85.

„ werking (de Depresſie) geene bepleiting „ zullen nodig hebben, en de eenvouwigheid „ van deze wijs, met die, waarin de *Lens* „ weggenomen wordt, vergeleken, den ſtem- „ pel der waarheid hier op drukken zal, „ *ſimplex veri ſigillum.*"

Ik zeg, zij ſtierf tien jaaren naa de operatie, in den hoogen ouderdom van een en tachtig jaaren, hebbende haar gezigt tot het laatſte toe, door behulp van haare Bril, volkomen gehad.

Indien nu, dus redende ik, in dezen tijd van tien jaaren geene verandering op de zelfſtandigheid der *Lens* ontdekt wierdt, zoude het zeker niet zeer ten voordeele van die denkwijs ſtrekken, dat de Cataracten verſmolten, verteerden, of hoe men die onderſtelde vernietiging ook noemen wil: want was deze in die genoemde tijd niet gebeurd, men zou dit dan in geene twintig en meer jaaren verwagten mogen: het is wel waar, dat deze Cataracten hadden kunnen zijn van de, doch zeldzaam voorkomende, been- of ſteenachtige, en dan hadt de proef niets kunnen bewijzen; gelukkig dus dat zij waren van eene goede zelfſtandigheid, geſchikt voor oplosſing of verteering; en dat zij ook niet

waren van die weeke zoort, kaasgtige genaamd, die zig op de eerste aanraking verdeelen; welke zoort zomtijds ook behoord tot de zogenaamde onrijpe Cataracten.

Brandende van verlangen, om, ter uitbreiding van onze kennis in dat deel der edele Heelkunst, te weten, wat 'er van de zaak zijn mogt, deed ik allerlei pogingen om mijn doel te bereiken; schier was door eene al te groote bedagtzaamheid mijn geheel oogmerk verijdeld; maar, door het tusschen komend verzoek van het Committé van Algemeen Welzijn dezer Stad aan de Bestuurers der Armen, om dit mijn voornemen ten nutte der Maatschappij behulpzaam te zijn, verkreeg ik toestemming tot het onderzoek.

Voor dat ik de Ontleedkundige Beschouwing begon, verzogt ik den Hoogleeraar G VROLIJK, mij in dit onderzoek te willen bijstaan, ten einde mijne ondervinding in dezen meerder credit te doen hebben.

Ik stelde den Hoogleeraar voor, deze twee zaaken te onderzoeken.

Vooreerst: Den staat der neêrgedrukte Cataracten na te zien, en wel

a. Wat

a. Wat de ontbinding of vernietiging betreft. En

b. Geheel of ten deele overgebleven zijnde, welke plaatzing zij hadden.

Ten anderen: Wat 'er zij, van het gevoelen, dat het indrukzel, het welk de *Lens* maakt in het *Humor Vitreus*, gelijk de Anatomia leert, bij het wegstrijken of na den grond van het oog brengen der Cataract, verdwijnd, door dat het veerkragtig glasvogt die plaats als inneemt of vervangt, en dus de *Lens* als het waare vergoed, het gezigt versterkt, en de weêroprijzing der neergedrukte Cataract in deszelfs oude zitplaats onmogelijk gemaakt wordt.

De Hoogleeraar keurde dit plan goed, en wij begonnen dus ons onderzoek.

Het eene Oog wierdt in deszelfs omtrek in de tweede kamer doorkliefd; deze dus in twee deelen gesneden *Bulbus*, moest ons van binnen de gehouden deelen van dat gedeelte van het Oog in zijn geheel doen zien.

Beide de halfronden van elkaar gelegd zijnde, zogten wij, maar vonden daar in noch

Cataract noch Cataracts gelijke; alleen een klein ſtip, dat wij moesten houden voor een nog onverteerd overblijfzel der *Lens*, kon onze aandagt niet ontglippen; voorts zaagen wij dat die *pet* of *kuil*, die door den *Lens* op het *Humor Vitreus* gemaakt wordt, verdwenen was, zo dat, als dezelve al niet hooger ware als de grondvlakte des glasvogts, ten minste zeker daar mede gelijk was; en eindelijk ontdekten wij dat dit ſtip, ook niet meer dan een ſtip, vast was aan of een geheel maakte met het glasvogt.

Gelijk nu deze Ontleedkundige Beſchouwing van den agterkant geſchied was, begonnen wij ons onderzoek van den voorkant op het andere Oog. De Heer VROLIJK opende hetzelve door een kruisſnede over de *Cornea*; de lappen weg geknipt zijnde, vertoonde zig dus den *Iris* in haar geheel; en eene toevallige drukking van den *Bulbus* deedt voor den *Pupil* de melkwitte Cataract, die meer dan drievierden vernietigd was, voor het Oog komen; hetzelve was niet in zijn geheele omtrek verminderd, maar vertoonde zig niet ongelijk aan een menſchelijk vrugtje van de eerſte wording; bij de onthouding der drukking verborg zig dezelve weêr, en de *Pupil*

was

was en bleef zuiver; nu nam de Hoogleeraar ook voorzigtiglijk den *Iris* weg, en nu vertoonde zig het *Humor Vitreus*, zo als ook de plaats waar de *Lens* of Cataract gezeten hadt, en het bovengenoemde nog onverteerde deel der Cataract, om welk laatfte na te zien deze Ontleeding aldus gefchied was.

Dezelfde Waarneming hadden wij hier als in het andere oog; de *pet* of *kuil* in het glasvogt was weg, en 'er was ook hier, zo al niet eene verhooging in de *Fovea*, ten minfte eene effene oppervlakte met deszelfs randen, dus, gelijk in het andere Oog, die aanzienelijke kuil was verwisfeld voor een ongelijkvormige *Lens*, als ik mij dus mag uitdrukken; het veerkragtig glasvogt was doorgepuilt en had dit veröorzaakt: bedriege ik mij niet, is dit ook het geval geweest, het welk de beroemde ACREL opgeeft (*), hij vondt in eene door hem geöpereerde na den dood, dat het *membrana Hyoloidea* eenigzins ongelijk was op de plaats van de *Fovea Crijftallina*, maar helder.

Het mag derhalven uit deze Waarneming voor

(*) Zie zijne Heelkundige Waarnemingen, pag. 77.

voor bewezen geächt worden, dat de verduisterde *Lenſen* of Cataracten, naa de depresſie, door den tijd verminderen en eindelijk geheel verlooren gaan.

Volgends mijn gemaakt beſtek, moet ik nu, in de tweede plaats, nader onderzoeken, de plaatzing van dat overgebleeven gedeelte, het geen ik zo even zeide, als een geheel met het *Humor Vitreus* uit te maken, waar uit dus bij wettig gevolg kan bepaald worden, waar zig een *Lens* of Cataract naa de depresſie onthouden moet.

Het is van vooren door de Ontleedkunst klaar, dat een *Lens* of Cataract op den grond van het Oog neergebragt, dat is gebragt tusſchen de *Fovea* en het *Humor Vitreus*, en dus in die kleine tusſchenruimte, welke *camera poſterior*, agterſte kamer, genaamd wordt, dat dezelve zig aldaar op de eene of andere wijze moet vast zetten; nimmer echter had ik mij kunnen verbeelden dat het geval dus zou beſtaan, dat, gelijk ik zo even zeide de zaak gevonden te hebben, de neergebragte Cataract zig vereënigd hadt met het *Humor Vitreus*, door zig daar aan vast te hegten, en als een geheel met hetzelve te worden.

De

De zaak is, naar mijne gedagten, dus; door het weg ſtrijken der *Lens* uit zijn *capſa*, wordt deze met de *corona ciliaris* en *ligamenta ciliaria* natuurlijk verbrooken; de verſcheuring geeft aan den nu ontkasten *Lens*, beiden, zo wel deze als de eerstgenoemde deelen, als raauw gemaakt, gelegenheid tot zamenplakking en aanëengroeijing. De ervaaren Heelmeester en Natuurkenner, weet de mogelijkheid en kent de verſchijnzels van deze zoort in de Heelkunst en het Groeijend rijk; op deze wijs ook verbeelde ik mij dat de *Lens* zig verëenigd, ja vast groeid, met het *Humor Vitreus*, op die plaats waar het zien geen hinder kan ontmoeten, en dus de *Lens* of Cataract door de *Pupil* niet kan ontdekt worden; zodanig was het in dit geval, en deze Vrouw had dus, gelijk allen gelukkig gedeprimeerden, ten vollen haar gezigt weêrom; ten vollen zeg ik, om te kennen te geeven, dat al is de Cataract niet geheel weg voor het beſchouwend oog, dit de ziening niet in zijn geheel belet, gelijk dit uit de Gezigtkunde, en ter bevestiging hiervan, uit mijne Waarneming, in mijne Verhandeling, pag. 47, blijkt.

Vergun mij, ter opheldering en bevestiging

van

van het een en ander hier in te lasfen, eene Waarneming van BRISSEAU (*). Om dezelve wel te verftaan, moet ik vooraf erinneren, dat men tot in het begin van deze Eeuw nog zeer verwarde begrippen hadt over het waare wezen des Cataracts; deze Waarneming toont dit ten duidelijkfte, maar ook dat men de waarheid hier wilde weeten:

Een Man, vijf maanden vóór zijnen dood, door BRISSEAU geöpereerd van een Cataract op het linker Oog, en die nog een Cataract op het regter Oog hadt, welkers wezen men, door deze mede Ontleedkundig te onderzoeken, leerde kennen, is het voorwerp van deze Waarneming. Laat ik de woorden van BRISSEAU zelf affchrijven, „Nous avons „ remarqué au travers de la cornee un efpe„ ce de nuages, tirant fur le blanc, qui „ occupoit pres de la moitié de la prunel„ le; que, le dit oeuil étant ouvert, on n'y „ a trouvé aucune membrane telle, qu'on la „ fuppofé, dans la Cataracte, ni d'autre Cris„ tallin, que quelques portions d'icelui fe„ parées, reprefentant les nuages ci-desfus, „ les-

(*) *Traité de la Cataracte et du glaucome*, pag. 146.

„ lesquelles nous avons jugé par leur épais-
„ ſeur et par leur ſituation a l'endroit du
„ chaton de l'humeur Vitrée, être une partie
„ du Cristallin même; que le reste, de ce
„ Cristallin, qui avoit este abbatu par l'é-
„ guille dans l'operation, s'étoit tellement
„ confondu dans tout le corps de la vitrée,
„ que nous n'en avons pu trouve aucun
„ vestige; quoique cette dite humeur Vitrée
„ eut conſervé asſez de transparence, mais
„ un peu jaunâtre."

„ Wij hadden opgemerkt, dwars door de
„ *Pupil* heen, eene zoort van ſchaduw na
„ het witte hellende, het welk bijna de helft
„ der *Pupil* bezette; (het Oog) geöpend
„ zijnde, wierdt hoegenaamd geen Vlies ont-
„ dekt, (het geen men daar verwagten moest,
„ om het heerſchend gevoelen dat de Cata-
„ racten allen Vlieſen waren, met andere
„ woorden, allen uit Vlieſen beſtonden) zo-
„ danig als men in de Cataract onderſteld, noch
„ eenig ander Cristallijn, (het welk al mede
„ toen geloofd werdt, dat 'er nieuwe *Lenſen*
„ gebooren werden, tot welke gedagten eeni-
„ ge grond is, gelijk nader zal blijken)
„ maar eenige gedeeltens, die van hetzelve
„ waren afgeſcheiden, en die de ſtraks ge-

„ mel-

„ melde ſchaduw vertoonde, en welke wij „ om haare dikte en plaatzing aan de regte „ zijde van het Vlies van het Glasvogt oordeelden een gedeelte van het Cristallijn „ zelf te zijn; dat het overige van dit Cristallijn in de operatie door de naald was „ afgeſcheiden, zig zodanig met het geheel „ van het Glasvogt vereënigd hadt, dat men „ daarvan geen het minſte overblijfzel konde „ ontdekken, hebbende dit Glasvogt, offchoon „ een weinig geelachtig, genoeg doorſchijnenheid behouden."

Tot dus verre dit verhaal. Op pag. 150 daar over, om de Aanmerkingen daar tegen gemaakt te wederleggen, of de zaaken nader te verklaaren, ſpreekende, behalven het zo even aangehaalde, dat dat afgeſcheiden gedeelte zig zo vereënigd hadt dat men 'er geen overblijfzel van kon ontdekken, zegt hij hier, „ qu'ils ne faiſoient plus, qu'un même „ corps; ce qui est d'autant plus veritable, „ que cette derniere humeur s'est trouvée „ changée de couleur; et de claire et transparente qu'elle devoit être naturellement, „ étoit devenue jaunâtre. Dat dat gedeelte „ op het *Humor Vitreus* met hetzelve een „ lichaam uitmaakte, en dit is te meer waar, „ daar

„ daar dit Glasvogt bevonden is van couleur „ veranderd te zijn: deszelfs gewoone hel„ derheid en doorzigtigheid, die het natuur„ lijk eigen is, was geelachtig." — Dit zal, uit het geen ik verder zeggen zal, opgehelderd worden; ik heb, om mij moeite te ſpaaren, met niet tweemaal dezelfde Waarneming af te ſchrijven, daarom dezelve hier geheel medegedeeld.

Een neergedrukte Cataract derhalven, plaatst zig op het *Humor Vitreus*, verëenigt zig daar mede, en, als dit geſchied is, wordt zij nimmer weder het beletzel van zien (*).

Hier

(*) Vergun mij in het voorbijgaan hier eene Aanmerking in te lasſen, voor hun die de Depresſie willen uitoeffenen. Wanneer men de *Lens* of Cataract verplaatst of neergebragt heeft, moet men (1) dezelve niet te ſchielijk van onder de Naald los laaten, maar een kleine wijl nederhouden, ten einde zijne plaatzing beſtendig zij; (2) zorg draagen, dat de *Capſa Lentis* zeker geöpend zij, om toegang tot het Watervogt te geeven, op dat hetzelve ſpoediger werken kan op de Cataract, of door het indringend water in de *Capſa* dezelve neêrgehouden, en de verëeniging met het *Humor Vitreus* beſpoedigd worde.

Hier mede zoude ik deze Waarneming kunnen besluiten; maar daar mij onder het behandelen van deze stof verscheiden zaaken aangaande dezelve zijn voor den geest gekomen, kan ik die met veel voegzaamheid hier ter neder stellen.

Vooreerst wilde ik spreeken over de wederoprijzing der Cataracten na de Depresfie.

Ten tweeden, over derzelver ontbinding.

En *ten derden*, een en andere Aanmerking mede deelen, die bij de Ontleding der Oogen gemaakt zijn.

Wat het *eerste* betreft: De Cataracten die door de Depresfie zijn weg gemaakt, rijzen zomtijds weder op. Zie daar, eene bedenking tegen deze manier van Opereeren, van kundigen en onkundigen gemaakt.

Ik heb in mijne Verhandeling, te vooren genoemd, zo ik meen, alle bedenkingen opgelost, en verwijze den Lezer derwaards; doch voege hier nu bij, dat ik gesterkt ben in mijne gedagten, door mijne eigen ervaaring en door die van anderen; waarom ik, die de manier van Extractie weleer volgde, meer en meer overtuigd worde van de voortreffelijkheid van deze boven geene; zo dat ik het daar voor houde, dat men, als de reden

over

over het vooröordeel ook hier zal zegevieren, de verbeterde manier van Depresfie, dat is: mijne manier, in navolging van P. POTT, de voorkeur zal hebben. Het is mij daarom in dezen bijzonder aangenaam, bezitter geworden te zijn van eene uitmuntende Disfertatie van BRUNNER, *de Cataracta*, gefchreven te *Gottingen* in 1787. In deze lezenswaardige Verhandeling vinde ik, pag. 62, na dat hij het vóór en tegen van de nieuwe met de tegenwoordig verbeterde oude manier heeft opgegeeven, dat van de 100 geëxtraheerde,

59 goed,
17 ten deele goed,
24 ongelukkig uitvallen,

en van de 100 gedeprimeerde,

79 goed,
21 ongelukkig uitvallen.

Uit deze meer gelukkige uitkomften, echter, wil hij, des niet te min, dat men niet geheel ten nadeele der Extractie befluite, zeggende: dat elke bewerking haare voordeelen en nadeelen heeft. Ondertusfchen verwondere ik mij, bij hem te lezen, dat de meer gelukkige uitkomften van de door de Depresfie herftelde lijders, te zoeken zij, in de mogelijkheid van het herhaalen der De-

presſie, bij gelegenheid van de weder oprijzing des Cataracts; want dat anderzins de Extractie het zoude winnen. — Ik zeg, ik ben verwonderd dit te leezen, daar hij pag. 42 zegt, dat van de vijftig maalen dit naauwelijks eens gebeurd, als het werk wel volbragt is; en hoe dit ook zij, het publiek, — niet de man die de mode in de kunst of het vooröordeel volgt, — neeme deze mijne bedenking in aanmerking, dat het den lijder te doen is om ziende te worden, en met reden vraagt, onder welke methode heb ik de meeste kans (al ſtond alles gelijk in de beide manieren) om dit oogmerk te bereiken? Voeg hier bij, dat die zelfde BRUNNER, pag. 40, zegt, dat de weêroprijzing der Cataracten eerder aan eene onhandige manier van opereeren dan aan de operatie zelf, is toe te ſchrijven.

Maar, om tot de zaak te komen, het is ontegenzeggelijk, 'er zijn gevallen dat neergeſtreken Cataracten weder oprijzen, zelf die door de bekwaamſte handen geöpereerd wierden; maar wanneer geſchied dit, en welke is de zoort, bij welke dit eer dan bij andere mogelijk is?

Wanneer geſchied dit? Deze herplaatzing of wederinneming van den ouden zetel, als ik

mij

mij dus mag uitdrukken, van den Cataract zal niet gemakkelijk gefchieden, acht of tien dagen naa de Operatie, als deze na behooren verrigt is; daar het uit deze Waarneming middagklaar blijkt, dat de Pet of Kuil verlooren gaat, en de bolronde vlakte van den *Lens* zig niet weder daar in plaatzen kan, en als zij oprijst, lange na de Operatie, door eene of andere fterke beweging aan het hoofd, of die op hetzelve werken kan, zal zij zig wel voor den Oogappel, maar niet op deszelfs oude plaats vertoonen; en vertoond zij zig hier, indien maar de *Capfa* gekliefd is of doorboord, het geen fomtijds mislukt, wanneer de Depresfie moet herhaald, en dit daarbij zekerer genomen worden; en al is dit niet gebeurd, (zegt BRUNNER pag. 37) evenwel zal het, doch dan langzaamer, gaan, het zal verminderen, fmelten of vernietigd worden door den tijd, gelijk ik mag onderftellen dat, wat de fmelting of folutio betreft, door deze Waarneming zonder tegenfpraak mag gerekend worden.

Maar het is der moeite wel waardig, met een woord hier aan te ftippen, welke zoort van Cataracten het zijn, die zomtijds weer op rijzen.

Het zijn dezulke die men veerkragtige Cataracten noemt, en deze doen dit naar mijne gedagten, door dat de ooghairwijze band, (*Zona Ciliaris*) als ook de *Capſa Lentis*, mogelijk te taai zijn, om door den Naald verſcheurd te kunnen worden, en daarom ligtelijk haare oude plaats weder inneemen; ten dezen opzigte zegt PLENK, *de morbis oculorum*; „ Si Cataracta depresſa illico iterum „ acu elevata reaſcendat, tentetur bis vel ſexies „ depresſio fortior. — Als de neergedrukte Staar „ ſchielijk weer op rijst, bij het opligten van „ den Naald, beproeve men de neerdrukking ſterker, andermaal, tot zelf zesmaalen." Ik bediende mij dikwils van dezen raad, met een goed gevolg; zo dat, als ik twee oogen in een voorwerp moest Opereeren, wanneer mij iets van dien aard ontmoette, ik wel eens dat Oog een wijl in rust liet tot ik het andere gedaan had; wanneer ik meesttijds wel ſlaagde.

Het *tweede ſtuk* dat ik nader wilde behandelen, ter opheldering van deze Waarneming, is de oplosſing der Cataracten.

Dat de Cataracten of derzelver gedeelten afneemen, verminderen en geheel verdwijnen, is uit verſcheiden Waarnemingen gebleken, be-

hal-

halven de aangehaalde uit ACREL, teld BRUNNER op uit BRISSEAU, BOERHAVEN, PALUCCI, HOIN, DE WITT, RICHTER, POTT, CHOPART, DESSAULT en GLIEZE, die het allen of zelf hebben ondervonden, of de ondervinding van anderen bevestigen.

Het zou derhalven eenigzins als overtollig kunnen geacht worden, daar 'er zulk eene reeks van getuigen voor deze waarheid is, met deze Waarneming voor het licht te komen; doch deze bevreemding zal ophouden, als men zig erïnnerd, het geen ik in den beginne van dit geſchrijf zeide, dat, volgens DU PUI, de oplosſing der Cataracten nog als geen bevestigd leerſtuk was aangenomen, hoe zeer hij buiten twijffel die voorbeelden heeft kunnen kennen; maar dat meerder is, alle de Waarnemingen, zo veel die onder mijn oog kwamen, zijn alle beſchouwingen van het binnenſte van het Oog, om de nieuwsgierigheid te voldoen, ten opzigte van de ontbinding des Cataracts, en meer niet, die van BRISSEAU en ACREL uitgezonderd; en ook deze hebben allen die bijzonderheden niet, die door eene Ontleedkundige navorſching op de betrekkelijke deelen der ontbinding in het Oog, onderzoek en opmer-

merking waardig zijn, en die ik mij van dit voorwerp kon en mogt voorſtellen, blijkens het geen ik reeds gemeld heb en nog verder zal mededeelen.

De oplosſing is dan overtuigend beweʒen; de vraag is nu, hoe geſchied dezelve? Heeft het Watervogt zulk een vermogen daartoe? Of is de reden der Ontbinding of vermindering en verdwijning van den Cataract daar in gelegen, dat dezelve van zijne vaten los gemaakt, in zig zelf verteerd, gelijk meer andere deelen van ons ligchaam, die van voeding beroofd, verminderen, langzaam verteeren en geheel verlooren gaan?

Het is dunkt mij der moeite wel waardig hier bij een weinig ſtil te ſtaan.

Hoe geſchied de oplosſing, zo zij beſtaat, en welk denkbeeld moeten wij 'er aan hechten? Geſchied dit door het Watervogt, even als eenvouwig Water allerlei Zouten, Zeepen, Gommen, enz. oplost; of heeft dit Watervogt ʒulke beſtanddeelen in ʒig, die deze oplosſing bewerken?

Vergun mij de gedachten van den grooten Oogontleder ZINN, in zijne *Deſcriptio Anatomica de Oculo Humano*, hier over te neemen. In zijn Hoofdſtuk over het Watervogt,

pag.

pag. 131. Hij zegt: „ Fluidisſimus est humor „ aqueus, qui celerrima percorneam in auras „ exhalat, neque ab igne neque a vini ſtella„ titio liquore cogi potest. — Het Watervogt is „ een zeer vloeibaar vogt, dat zeer ſchielijk „ door de *Cornea* uitwazemd, en noch door „ het Vuur noch door overgehaalde Brande„ wijn veranderd worden kan." ZINN wil, dunkt mij, met andere woorden zeggen, dit Vogt ſtolt niet, noch op het Vuur noch door de Alcohol: hij voegt 'er vervolgens bij, „ Simplicisſimus ergo et cum per„ ſpirabile Sanctoriano et lacrijmis, prae om„ nibus reliquis corporis humani liquidis maxi„ me aqueus. — Het is derhalven met de Sanc„ toriaanſche uitwazeming en de traanen, bo„ ven alle de overige Vochten van het men„ ſchen ligchaam, het allereenvouwigſte;" desniettemin zegt hij verder, en hier op moet men wel acht geeven, „ non adeo mirum „ est, quod ſalia ſibi admiſta habeat, qui „ ſalem lixivium relinquit, ſi pars aquea in „ auras evolaverit. — Men behoeft zig niet „ zo zeer te verwonderen, dat hetzelve zoute „ deelen bevat, daar het een Loogzout over „ laat, als het waterachtig deel is uitgewa„ zemd."

Indien het zeggen van dezen grooten Man ſteek houd, is het, zou men zeggen, zeker, dat de verteering der *Lens* of Cataract dus geſchied, door eene Loogzoutige oploſſing; maar tot welk eene zoort deze behoort, begeer ik, als onbedreven in de Chemie, niet te beſlisſen. Als men deze theorie aanneemt, zou men dan gemakkelijker kunnen begrijpen, dat Cataracten die niet ontkast zijn; met andere woorden, die met de *Capſa* te gelijk zijn gedeprimeerd; niet zo ligt oplosſen als anderen, alzo de *Capſa* van een ander, dat is, van een taaier weefſel is als de *Lens*.

Maar hier in liefst niets willende bepaalen, daar dit geſchrijf mogelijk aanleiding zal geven tot proeven deswegen; zal ik alleen zeggen, dat het andere gevoelen zeer wel met dit, niet te verre getrokken, kan overëen gebragt worden; namelijk, als men ſtelt, dat alle ligchaamen, derzelver voedende vaten verbrooken, of geheel of ten deele weggenomen zijnde, vermageren, verminderen, verteeren, ja geheel verlooren gaan; en dit behoeft door geene voorbeelden opgehelderd te worden: want deze zijn talloos, en komen elk Genees-, Heel- en Natuurkundige genoeg voor den geest; dat dus de Cataract in dezen ſtaat gebragt,

ver-

verlooren moet gaan; maar dat deze vernietiging niet weinig geholpen ja bespoedigd wordt door het Watervogt, als daar toe dan veel geschiktheid hebbende.

Nu koome ik tot mijn *derde Stuk*, om eenige Aanmerkingen mede te deelen, die bij de Ontleding der Oogen gemaakt zijn.

Toen het eerste oogmerk de ontleding der Oogen, te vooren medegedeeld, bereikt was, legde men ze in Moutwijn, ten einde dezelve voor nadere beschouwingen te bewaaren; en hoe wierd ik verrast door het gezigt, en de Aanmerking door den Hoogleeraar VROLIJK daarömtrend; de Moutwijn deed zeer schielijk zulk eene verandering op het overgeblevene gedeelte der *Lens*, en deszelfs omtrek, voorkomen, dat het onze aandagt niet kon ontglippen, en tot proeven op gezonde Oogen deed besluiten.

Ik zal de uitwerking der Moutwijn eenigzins klaarer maaken, eer ik de nadere proeven en de Aanmerking, door den Heer VROLIJK daar over gemaakt, mede deele.

Dit geestrijk Vogt dan, met de *Lens Crijstallina*, het zij deze in haar *Capsa* besloten, of buiten dezelve zig geplaatst bevinde, in aanraking gebragt zijnde, verandert dezelve in

zeer weinige oogenblikken uit een doorſchijnend helder in een melkwit ondoorſchijnend ligchaam, terwijl in dezen eerſten tijd het Glasvogt zeer weinig verandering ondergaat, en zelfs in het vervolg niet zodanige, dat men zig in de onderſcheiding tusſchen Glas- en Crijſtallijnvogt zoude kunnen vergisſen.

Men kan dus beſluiten, dat, wanneer zodanige onderſcheidene verandering in het Oog door middel van eenig geestrijk Vogt wordt aangebragt, een waar Crijſtallijnvogt, of eene ſtoffe, die men Crijſtallijne zoude kunnen noemen, aanwezig zij. En dit is juist, het geen wij in de voorgemelde Oogen ontdekt hebben. Die geheele ſtreek, waar in men, buiten het overgebleven punt der Cataracten, niets ondoorſchijnends had waargenomen, wierdt nu eensklaps zo geheel wit, dat men ſlegts hier en daar nog het doorſchijnend Glasvogt met moeite ontdekken konde; vooral in het midden.

De Heer VROLIJK dit met mij ziende, maakte hier over deze, zo het mij toeſchijnt, allerjuiſte Aanmerking, dat de voedende vaten der *Lens* en *Capſa*, ſchoon grotendeels bij de nederdrukking van het Chrijſtallijnvogt verſcheurd zijnde, echter niet geheel vernietigd

wa-

waren, en ook voor zo verre derzelver werkzaamheid bleven voortzetten, dat is, eene Crijſtallijne Stof affcheideden, die, hoewel de verplaatſte *Lens* gebrekkig vervangende, evenwel in aart en eigenſchappen volmaakt met dezelve overëenkomſtig bevonden wierdt.

Om dit gevoelen meerder kracht bij te zetten, en het vermoeden weg te nemen, als of de verandering, welke wij zo even genoemd hebben, op het voorſte gedeelte van het *Humor Vitreus* zelve ware voorgevallen, ſtelde hij het geheele Glasvogt aan de werking der Moutwijn bloot, doch bekwam geen anderen uitſlag. Ook deedt hij eene vergelijkende proef op twee gezonde Oogen, waar van het een, met de *Lens* voorzien, het ander na wegneming derzelve, in ſpiritus frumenti gelegd wierdt; dan wij zagen ook hier uit, dat, ſchoon deze Oogen op dezelfde wijze, als de voorgaande, bereid en onder dezelfde omſtandigheden geplaatst waren, dat geene, waar uit de *Lens* was weggenomen, volſtrekt geene verandering onderging, welke met die der voormelde Oogen te vergelijken was, dat is, die melkwitte kleur niet aannam, terwijl het Oog, waarin wij de *Lens*

ge-

gelaten hadden, ogenbliklijk alle doorſchijnendheid verloor.

Uit het geen ik in het opſtellen dezer Waarneming en Proeven heb aangetekend, zijn onder andere deze gevolgtrekkingen af te leiden.

1. Dat hier in waarſchijnelijk de rede ligt, dat men zo lange geſteld heeft, dat de Cataracten weder aangroeien, en tot het denkbeeld van die zoort van Cataractæ ſecundariae aanleiding heeft gegeven.

2. Dat het zeker is dat de eigen vaten der *Lens* van eene andere zoort zijn als die tot het Glasvogt behooren, wijl dit Vogt geene verandering onderging, als gezegd is.

3. Dat het gevoelen van PALUCCI (*) ſchijnt waar te zijn; namelijk, dat de *Lens* zijn eigen Vlieſen heeft, een eigen en een gemeen, zo dat hij zelf zegt, dat hij het Vlies van het Glas-vogt

(*) Zie ZINN, pag. 121.

vogt van dat des Crijstalvogts heeft kunnen afscheiden, zijnde hetzelve, (let wel) door een waar cellulosa aan elkaar verbonden, en dat het eigen Vlies der *Lens* de geheele *Lens* omkleed. Ook op dit Vlies scheen de Moutwijn niet te werken, want het punt van ziening bleef.

4. Uit mijne Waarneming, vergeleken met zo veele anderen, bijzonder die ik uit BRISSEAU heb medegedeeld, is het derhalven nu zeker, dat het als een bevestigd leerstuk in de Geneeskunde mag gesteld worden, dat de gedeprimeerde Cataracten zig ontbinden en geheel verlooren gaan, en, om de woorden van den Hoogleeraar DU PUI te gebruiken, deze bewerking geen bepleiting meer behoeft.

5. Dat zij zig vereenigen met het *Humor Vitreus*, en één geheel worden met dezelve, zonder hinder in het zien te weeg te brengen. En

6. Dat zij ook haare oude plaats eenige dagen na de Operatie niet weêr kunnen inneemen, omdat de *pet* of kuil *Fovea Crijstallina* verlooren gaat.

Bij den Drukker deezes wordt afgeleeverd voor f 15 - in plaats van f 39 -

Handelingen van het Geneeskundig Genootſchap, onder de Zinſpreuk *Servandis Civibus*, in 20 Stukken in gr. 8vo. bevattende *Prijsverhandelingen* en *Waarnemingen*, van meer dan zestig voornaame GENEES- en HEELKUNDIGEN in ons Vaderland, over de gewichtigſte onderwerpen hunner Weetenſchappen.

Ook geeft dezelve uit:

Proeven met de PAPINIAANSCHE POT, bevattende de Beſchrijving en Toeſtelling van denzelven, met eene naaukeurige *Afbeelding*, en een aantal proefneemingen op voorwerpen uit de drie rijken der Natuur, door A. L. HAAN; met een aanpryzend Berigt door B. TIEBOEL, Apothecar te Groningen en Lid van de Hollandſche Maatſchappij der Weetenſchappen te Haarlem, gr. 8vo. à 12 St.

Samenſtel van Heelkunde, door BENJAMIN BELL, Lid van het Koninglijk Genootſchap van Heelkundigen in *Ierland* en te *Edinburg*, als ook van de Koninglijke Maatſchappij te *Edinburg* en Heelmeester van het Koninglijk Hospitaal aldaar, uit het Engelsch vertaald, met aanteekeningen verrijkt, en vermeerderd met de aanmerkingen en bijvoegzelen die in de Hoogduitſche uitgave van dit Werk gevonden worden, 8 Stukken in gr. 4to. met pl. f 17 - 18. *Het laatſte Stuk op de Pers.*

Beginſelen der Heelkunde, door DE LA FAYE, Hoogleeraar der Heelkunde te *Parys* enz. naar den zesden druk uit het Fransch vertaald en vermeerderd door J. DAAMS, Heelmeester te *Haarlem*, 2 deelen gr. 8vo. f 2 - 10.

Gron-

Grondig Bericht van de Verbanden, behelzende een naaukeurige Beſchrijving om bij alle uitwendige gebreeken en Heelkundige Handgrepen na de nieuwſte en beste wijze ſierlijk en gemaklijk te verbinden, door H. BAS, Hoogleeraar in de Genees- en Heelkunde te *Halle*; uit het Hoogduitsch vertaald, door H. ULHOORN, derde Druk, verbeterd en vermeerderd door F. BUCHNER, Heelmeester te *Amſterdam*, met pl. 8vo. *f* 2 - 16.

Korte Aanmerkingen om het *Bloeden der Groote Vaten ſchielijk te ſtillen*, en eenvoudige en gemaklijke manieren om Leden af te zetten, met de *nodige Afbeeldingen*, door JOANNES VELDKAMP, Stads Heelmeester te *Zwolle* enz. gr. 8vo. *f* 0 10.

Verhandeling over den Lindworm, midsgaders de Geneeswijze derzelve, door Mejuffrouw NOUFFER uitgevonden. Op last des Konings van Frankrijk openlijk bekend gemaakt. Uit het Fransch vertaald en met een Voorrede verrijkt door *** M. D. gr. 8vo. met pl. *f* 0 15 0.

Verhandeling over de Oorzaaken en Toevallen van het Graveel en den Steen, door D. D'ESCHARNY, gr. 8vo. *f* 0 11 0.